

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 9173/11

לפני :
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט ס' גיבראן
כבוד השופט נ' סולברג

המערערת : יעלי"א השקעות בנכסים

נ ג ד

המשיבות :
1. עיריית ירושלים
2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ

ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בירושלים
בת"א 2284/08 מיום 23.10.2011 שניתן על-ידי השופט
יגאל מרזל

תאריך הישיבה : ה' בתשרי התשע"ד (09.09.2013)

בשם המערערת : עו"ד צבי אגמון ; עו"ד יעקב שרגאי ; עו"ד יהונתן
קהת

בשם המשיבה 1 : עו"ד יהודה רוזנטל ; עו"ד חן טובול

בשם המשיבה 2 : עו"ד שלמה שטיינר

פסק-דין

השופט נ' סולברג:

1. מהנדס עיריית ירושלים הוציא צו לסגירת חלקים בבניין "לב הגבעה" בשכונת גבעת שאול בירושלים, בשנת 2001, כמה חודשים לאחר אסון "ורסאי", משום שתקריותיהם נבנו בשיטת "פל-קל". המערערת, בעלים של חלק מן המבנה, הגישה תביעה כספית נגד העירייה, בטענה כי הצו לסגירת המבנה הוצא ברשלנות. בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט י' מרזל) דחה את התביעה "בהיעדר ביטוס והוכחה של טענת ההתרשלות" (פסקה 84 לפסק הדין).

2. בערעורה מתבססת המערערת על קביעת בית המשפט המחוזי, "כי ההחלטה על סגירת המבנה כולו בשל הסיכון שבחלק המערבי דווקא, הייתה כפי הנראה שגויה" (פסקה 61 לפסק הדין). לטענת המערערת, טעה בית המשפט המחוזי בדחותו את תביעתה, בקובעו כי החלטת הסגירה הייתה סבירה, לא רשלנית, חרף היותה שגויה. העובדות שהונחו לפני העירייה לא הצביעו על סכנה בשימוש בנכס של המערערת, ולא היה בהן כדי לבסס החלטה על סגירתו. לטענת המערערת, העירייה הפרה את חובותיה בכך שלא בדקה די הצורך את מצבו של הנכס, ואת הסכנה הנשקפת משימוש בו. בדיקה כדבעי הייתה מעלה כי ישנה הפרדה בין אגפו המזרחי של הנכס, לבין אגפו המערבי, באמצעות "תפר", שהיה בו כדי לגרום ל"ניתוק הסיכון" בין האגפים. לטענת המערערת, בית המשפט המחוזי בחן את הליכי קבלת ההחלטה בעירייה, אך נמנע מלבחון את התרשלותה. אמות המידה אשר שימשו את בית המשפט המחוזי לקביעת סבירות החלטת הסגירה, הן אלו של המשפט המינהלי, ולא אמות המידה של דיני הנזיקין.

3. בחנו את טענותיה של המערערת, ואת אלו שבאו בתשובת העירייה – טענות בכתב והשלמת טיעון בעל-פה – ולא ראינו הצדקה להתערב בפסק הדין של בית המשפט המחוזי. אדרבה, מסקנתנו היא כי אין מקום לדחות את הממצאים העובדתיים שנקבעו בפסק הדין; הממצאים הללו תומכים במסקנה המשפטית של בית המשפט המחוזי על העדר ביסוס של טענת ההתרשלות, ואין בפסק הדין טעות שבחוק. במובן זה, דומני כי ראוי לדחות את הערעור בהתאם לתקנה 460(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

4. למעלה מן הצורך, ומשמיקד ב"כ המערערת את עיקר ערעורו בטענה על "חייץ" שיצר בית המשפט המחוזי "בין קיומה של טעות לבין אי-קיומה של רשלנות" (עמוד 3 לפרוטוקול הדיון בערעור) נציין כי שלא כנטען, בית המשפט המחוזי הבחין כנדרש בין סבירות החלטת העירייה על-פי דיני המשפט המינהלי, לבין העדר רשלנות על-פי דיני הנזיקין. מהנדס העירייה החליט בשעתו על צו סגירה ועל פינויו של המבנה, על-פי שיקול דעתו המקצועי-הנדסי. ההחלטה התקבלה על בסיס חוות דעת של מומחי העירייה ומומחים חיצוניים, בעקבות בדיקות ויזואליות ואחרי שקלא וטריא. לא בבהלה התקבלה ההחלטה, לא בחיפזון, כחמישה חודשים אחרי אסון ורסאי. אמת נכון הדבר, ביום 16.10.2001, לא הוחלט על סגירה מיידית, אלא על ביצוע תיקונים וחיזוקים, ועל סגירה בתחילת חודש דצמבר 2001, אם לא תהיה עמידה בלוח זמנים. בחלוף שבוע-ימים חל שינוי, ומהנדס העירייה החליט על סגירה. ברם, לפי ממצאי בית המשפט המחוזי הדבר לא נעשה בשל "אווירה היסטורית" כנטען, לא מחמת לחצם של

גורמים במשרד המשפטים שביקשו להתפנות מן הבניין מטעמיהם, ולא מחמת שיקולים זרים. בית המשפט המחוזי השתכנע מקיומן של נסיבות שהצטברו באותו שבוע והביאו לשינוי ההחלטה. מדובר בין היתר בחוות דעתם של המהנדסים ליבוביץ ונבו בעקבות ביקורים במקום, בדיקות שעשו (בשני אגפי המבנה), וממצאיהם כמפורט שם; בדיווח מאת מנהל מחלקת מבנים מסוכנים בעירייה; צילומים שהעידו על סדקים משמעותיים; חלונות שהתעקמו, ועוד. עדותו של מהנדס העירייה נמצאה מהימנה; מסמכים שהוגשו היו קבילים; הסתמכות על חוות הדעת הייתה נכונה; כל אלה הביאו בדין למסקנה כי החלטת מהנדס העירייה הייתה סבירה. גם אין מדובר במהפך כביכול בין ההחלטה הראשונה לבין השנייה, אלא עליית מדרגה מסויימת; וכאמור, מוצדקת.

5. ב'תפרים גסים' ניסתה המערערת בדיעבד לחבר את טענת ה"תפר", אך ללא הועיל. המומחים השונים, כולם בקיאים ומיומנים, לא הביעו דעתם בשעתו, בזמן אמת, על כך שה"תפר" עשוי למנוע את הצורך לסגור את האגף המזרחי. המערערת מצדה העלתה את הטענה לראשונה רק עם הגשת תובענתה, על סף חלוף תקופת ההתיישנות, כשבע שנים לאחר מועד צו הסגירה. אדרבה, מקצת המומחים סברו בתחילה כי ה"תפר" עוד מגביר את רמת הסיכון. אין הצדקה לייחס בדיעבד רשלנות לעירייה כשטובי המהנדסים והמומחים לא ראו במועד הרלבנטי את ה"תפר" כמצדיק להתייחס אל האגף המזרחי כאל בניין נפרד; בכללם, ד"ר סרנה שהעיד במשפט מטעם המערערת, ואישר בעדותו בין היתר שהבעיה בתקרות ה"פל-קר" הייתה זהה במבנה כולו, וכי גם הוא עצמו לא טען בזמן אמת כי יש לסגור חלקים במבנה באופן הדרגתי. כיוצא בזה, הבדיקות הויזואליות (שבהן נמצאו סדקים ברצפה, סביב עמודי המבנה, וכן דפורמציות בחלונות) וחוות דעת המומחים היו סטנדרט סביר ומקובל לבדיקה של מבני "פל-קל". לבטח לא היה מקום אז, מבחינת התשתית העובדתית וההנדסית הידועה, לבצע "אנליזות חישוביות" על מנת לקבל החלטה מושכלת באשר להיתכנותה של קריסת המבנה, כפי שטוענת המערערת כיום, 11 שנים לאחר מעשה. היטב הסביר ד"ר שלו, המומחה מטעם בית המשפט, את מתודת הבדיקה המקובלת במועד הרלבנטי. בית המשפט המחוזי הסביר באופן משכנע מדוע ראה להעדיף את עדותו של ד"ר שלו, על זו של ד"ר סרנה, על יסוד התרשמות מעומקה של חוות דעתו, מתשובותיו הסדורות והמשכנעות בעדותו, ומפאת מומחיותו (בתכנון מבנים) וניסיונו, העולים על אלו של ד"ר סרנה, שעיקר מומחיותו היא בתחום הביצוע, הפיקוח וניהול פרויקטים, ולא בתחום התכנון (פסקה 63 לפסק הדין). המערערת לא הביאה לפני בית המשפט המחוזי חוות דעת סותרת לחוות דעתו של ד"ר שלו לגבי היתכנותן של אנליזות חישוביות במועד הרלבנטי, ולגבי השימוש בהן. שנים ארוכות כאמור לא טענה גם המערערת כל טענה לגבי התפר והשלכותיו, לא הגישה עתירה מנהלית נגד החלטת הסגירה, ולא

עשתה ניסיון של ממש בתחום המקצועי-ההנדסי להביא לשינוי החלטת הסגירה בהתבסס על טענת ה"תפר". בנסיבות הללו, וכששני אגפי המבנה – המערבי והמזרחי – זהים בתכנונם, נבנו על-פי תכנית אחת, על-ידי יזם אחד, אדריכל אחד ומהנדס רישוי אחד, לא הייתה סיבה טובה בעת ההיא להפריד בין הדבקים. ההתייחסות השונה אינה אלא חוכמה שבדיעבד. יצויין גם, כי בניגוד לטענת המערערות, ביצעו בשעתו המהנדסים לייבוביץ ונבו בדיקות מקצועיות גם באגף המזרחי, כאמור, כעולה מחוות דעתם.

6. לבסוף מן הראוי לציין כי מכל מקום, כפי שהסתבר בדיעבד, לא ניתן היה לבצע את החיזוקים הנדרשים בהדרגה, מבלי לסגור את המבנה כולו. שנה וחצי ויותר במשאבי זמן, תשעה מיליון שקלים במשאבי ממון, מדברים בעד עצמם, ומלמדים על מצבו של המבנה, ועל קשיי ביצוע התיקונים, כשהבנייה בשיטת ה"פל-קל", על חסרונותיה הידועים, העמידה את המבנה בסכנת קריסה. דומה כי הסגירה הייתה בלתי נמנעת, ומכל מקום, לבטח הייתה סבירה. כאמור, בצדק נפסק כי לא הוכחה טענת ההתרשלות.

7. אשר על כן, אמליץ לחברי לדחות את הערעור ולחייב את המערערות לשלם לעירייה הוצאות ושכ"ט עו"ד בסך של 25,000 ₪.

ש ו פ ט

השופטת ע' ארבל:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של כב' השופט נעם סולברג.

ניתן היום, י"ד בתשרי תשע"ד (18 בספטמבר 2013).

שופט

שופט

שופט